

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích
Oponentský posudek na bakalářskou práci

Název práce: **Užití pravidelného a nepravidelného tvaru participia: norma versus úzus**
Autorka práce: **Barbora Kubaláková**
Vedoucí práce: **PhDr. Jana Pešková, Ph.D.**

Předkládaná bakalářská práce si stanovuje za cíl ověřit na korpusových datech preference v používání nepravidelných a pravidelných tvarů participií, přičemž autorka vychází z předpokladu, v souladu s tvrzením španělských gramatiků, že pokud určité sloveso povoluje oba dva tvary, je rozhodujícím faktorem pro použití jednoho či druhého syntaktický kontext. Autorka tedy ověřuje, zda deklarovaná norma je dodržována i v úzu, zda tedy nepravidelná participia vstupují do adjektivní funkce a zda ta pravidelná jsou součástí slovesných časů. Rovněž je brán ohled na faktor diatopický, kdy americká španělština má tendenci k slovesnému používání participií nepravidelných.

Aby autorka mohla dosáhnout svého cíle, řeší v teoretické části, vedle obligátního přehledu morfologie participia se stručným historickým exkurzem, zejména funkci participia. S oporou o relevantní zdroje syntetizuje diplomandka poznatky o různých funkcích participia včetně, a to je podle mě zásadní, jejich použití v opisných slovesných vazbách. Je zřejmé, že autorka umí abstrahovat a výstižně shrnout a představit takové aspekty, které budou pro její analýzu relevantní, a ještě k tomu jazykem vysoké úrovně.

Ke korpusové analýze přistupuje autorka připravená, snaží se analyzovat určitý „přijatelný“ počet výskytů a tam kde jí to výsledky nedovolují, přiznává početní nedostatečnost vzorku. Analyzuje celkem 4 páry participií, pro která hledá v CORPESU výskyty v symetrických kontextech (*prensa, escrito, internet, časové rozmezí*). Autorčinu systematickosti prozrazuje i rozdělení zadání nepravidelných participií dle faktoru diatopického: poučena o nesymetrické preferenci používání tzv. silných participií, zaměřuje pozornost zvláště na texty španělské a zvláště na jihoamerické. Způsob provedení analýzy, snaha o korektní vyhodnocení vzorku a o jeho přehlednou kvantifikaci ztvárněnou grafy ukazují na autorčinu schopnost zhodnotit své poznatky, aplikovat je na jazykový vzorek a koherentním způsobem je představit.

Z mých dosavadních tvrzení zřetelně vyplývá, že předkládanou práci Barbory Kubalákové hodnotím celkově jako zdařilou, jak po stránce obsahové, tak i po jazykové i formální. Nicméně mám několik připomínek, jak drobných, tak zásadnějšího rázu, které v následujícím textu uvádím; pevně věřím, že se stanou námětem pro diskuzi u obhajoby.

1. Kvituji, že mezi konzultovanou bibliografií byla zařazena *Gramática del uso del español* od Aragonése a Palencií. Zdá se mi však, že vzhledem k metodologicko-teoretickému charakteru této gramatiky, odlišnému od „akademických“ gramatik, má autorka obtíže koherentně zabudovat informace z této publikace do linie svého výkladu. Autorka totiž úvodní kapitulu do funkcí participia opírá právě podle zmíněné gramatiky, ovšem představuje aspekty dosti specifické, neboť popisující sémantické charakteristiky participia, které se, navíc, vyskytují samostatně (ať již s elidovaným sponovým slovesem či v absolutních konstrukcích). I nadpis *Funciones participia ve větě* spíše naznačuje, že půjde o funkce syntaktické, nicméně řeč je o aspektu sémantickém.

2. Na str. 16 nastoluje diplomandka otázku nejednoznačnosti odlišení slovesných opisných vazeb a přívlastkových vazeb (tímto termínem míní autorka atributivní věty se sponou). Jak vyplývá z řešení analýz, autorka se rozhodla nebrat toto dělení v potaz, což je samozřejmě naprosto legitimní rozhodnutí, ale na druhou jí to působí určité obtíže při vyhodnocování konkrétních vět (viz dále). Táže se tedy: kdyby měla autorka vytyčit hranice mezi přívlastkovými a perifrastickými strukturami, jaké kritérium by použila?
3. V kapitole 3.3.1 představuje autorka, opírajíc se o publikaci Zavadila & Čermáka, rezultativní charakter slovesných opisných vazeb, nicméně zůstává jaksí nevyřčené, v čem spočívá dělení rezultativnosti aktivní a pasivní. Mohla by toto autorka uvést na pravou míru?
4. Na str. 19 je uveden příklad absolutní konstrukce *Los alumnos, contentos con la llegada de las vacaciones, no callaban un momento*. Jedná se skutečně o konstrukci absolutní; pokud ano, proč?
5. Mohla by autorka přesněji vyjádřit, co míní výrokem *opachné postavení těchto silných a slabých tvarů zabraňuje homomorfii u mnoha sloves* (str. 22)?
6. Tato připomínka je zásadnějšího charakteru a týká se vyhodnocování vzorků. Autorka zohledňuje celkem tři aspekty, všímajíc si participia 1) ve funkci adjektivní, 2) ve funkci slovesné, a 3) v jiné funkci. Obávám se, že k vyhodnocování vyskytů a jejich zařazení do těchto tří kategorií přistupuje autorka spíše intuitivně, než aby měla předem jasně definovaná kritéria. Předpokládám, že velká většina vzorku je vyhodnocena správně, ovšem na základě příkladů a komentářů uvedených autorkou usuzuji na určitou nekonzistentnost, ne-li přímo bezradnost nad tím, jak daný jev vyhodnotit. Je velická škoda, že si autorka nevytvořila (a nepředstavila v práci) přesnou metodu s jasně definovanými kritérii; jistě by se bývala vyhnula následujícím nejasnostem:
  - a. ad slovesná funkce: Zde není jasné, na základě čeho jsou pod tuto funkci zahrnuty vedle složených časů i konstrukce kopulativní či pseudokopulativní. Autorka v analýze hovoří pouze o „*kolokacích se slovesným časem*“, přičemž jsou na stejnou úroveň kladeny níže uvedené věty. Domnívám se, že u kopulativních a pseudokopulativních vět by šlo uvažovat o užití adjektivním, případně specifikovat bližší dělení.
    - i. *resultó electo como diputado* [...] (str. 29)
    - ii. *fue elegido mejor defensor* [...] (tedy opisné pasivní, str. 33)
    - iii. *si no puedes ceres en eso estás frito* [...] (str. 39)
    - iv. *me senté provisto de mi whopper* [...] (str. 50)
  - b. ad jiná funkce: Není jasné, co je *jinou funkcí* míněno. Již v teoretické části na str. 14 uvádí autorka, že „*participium se ve větných konstrukcích užívá samostatně*“, přičemž z uvedených příkladů vyplývá, že má pravděpodobně na mysli elizi spony (či jiného slovesa) a absolutní konstrukce. Domnívám se, že tento aspekt by si býval zasloužil více pozornosti, protože má zásadní dopad na vyhodnocování vzorku. Někdy se pod *jinou funkcí* skutečně objevují absolutní konstrukce (c.i), jindy užití jasně adjektivní. V důsledku tato kategorie působí jako škatulka na výskyty, se kterými si autorka nevěděla rady.
    - i. *Una vez elegido el tono, ya puedes dirigirte* [...] (str. 33) – Neměla by být absolutní konstrukce řazena mezi slovesné funkce?
    - ii. *rayo que deja frito a todo el que lo prueba* [...] (str. 35) – Nejedná se adjektivní použití?

- iii. Chápu-li správně, že tvrzení „*v kolokacích se substantivy a slovesy se ve zbyvajících 6 případech nevyskytovat*“ je doloženo příklady, které mu bezprostředně následující (str. 39), nemohu souhlasit, že se jedná o případy „jiné funkce“, neboť oba jsou doklady jasně adjektivního použití (*aunque si pueden comer pescado pero no frito; se consusme frito, salado en crudo y seco, de forma natural* (str. 39). Podobně na straně 41 (*excepto en el freído; en huevo para freído; freído el chicharrón...*), na str. 43 (*ya se encontraba impreso; impreso en papel*), na str. 50 (*se acerca al domicilio, provisto, además, de un cuchillo*);

Co se týče jazykové stránky, jak jsem uvedla výše, stylisticky je práce vyvážená, koherentní; prohrěšků se objevuje jen minimálně, např. nestandardní termín *perifrazistické* struktury, či nejasné formulace jako *slabé tvary jsou utvářeny od pravidelného tvaru participia* (asi míněno, že *slabé tvary představují pravidelný tvar participia*; str. 21), nebo *participiální tvary nepravidelné, jak bylo uvedeno výše příznačně jako slabé a dlouhé* (str. 22). Také formální stránka řadí tuto práci ke kvalitnějším.

Vzhledem k výše uvedenému se domnívám, že Barbora Kubaláková, i přes veškeré né výhrady, prokázala základní schopnost koncepční práce spočívající ve vytyčení cíle a metody, jak tohoto cíle dosáhnout. Rovněž se domnívám, že její práce splňuje nároky kladené na tento typ kvalifikačních prací; konstatuji závěrem, že tuto práci **doporučuji ji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **velmi dobře** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích, 9. června 2017.

.....

Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.

